

GHASSAN ABU SITTA ZIRUJAUUA: “GAZAN GAUR OSATU DITUZUN HAUR ZURITUOK HURRENGO GERRAN BERRIZ ZURITUKO DITUZTE”

Maiatzean, Gazan, hamaika eguneko azken guduan Israelgo armadaren bonba eta obusek 252 palestinar hil eta 1.900 zauritu dituzte. Umeak, horietako asko. Leherketetan eta etxeak gainera jausita zaurituak artatzen aritu diren medikuen artean ARGIAko irakurleek ezagutuko dute Ghassan Abu Sitta, 1987tik intifada edo borroka den bakoitzean Libanotik bertaratzen den kirurgialaria, gerrako zaurietan munduko erreferentzietakoa.

 PELLO ZUBIRIA KAMINO

Ghassan Abu Sitta doktoreak gerra modernoaren osasun ondorioak azaldu zituen 2017ko azaroko LARRUNen (*Gerrako ekologia, XXI. mendeko gatazka amaiezinen zauri berriak*), André Vltchek kazetariak elkarrizketaturik. Gazan sortu eta Libanoko eta Erresuma Batuko nazionalitatea dituen doktoreak, kirurgia plastikoan berezituak, kontatu zituen Iraketik Gazara, Sirian barrena esku hartzea egokitu zaion gerratan ikusi kalteak, “gerrako ekologia” berri bat osatzen dutenak.

Maiatzaren 10ean, Israelek Jerusalemeko Sheikh Jarrah auzoko biztanle palestinarren beren etxeetatik kanporatu nahian piztutako kaleko gatazka Gazara zabaldu zenean, Abu Sitta biltzar telematiko batean zegoen hizlari, London School of Economics and Political Science unibertsitateak antolatutako “Ekialde Hurbileko osasunaren geopolitika” mintegian. Gazaren eta Israelen arteko gerra asimetrikoaren ondorioen ezagutzaila on, egun pare bat beranduago Gazan ari zen Médecins Sans Frontières elkartearekin, Munduko Osasun Erakundearen babesean.

Gazan errefuxiatutako familia batean sortua, 1987ko lehen intifadatik hona izan diren gudu guztietan joan da bolondres zaurituak artatzera. Azkena 2018ko martxoan, gazatarrek Israelerako Itzule-ra Handia antolatu zutenean, asteetan ostiralero armada juduari aurre eginez. Orduan medikuek tiroz zauritutako gaz-

teak hartatu behar zituzten nagusiki, balarik gaiztoenak –nazioartean debekatutako barne- ez hiltzekotan bizitarako maingu utzi zituztenak. 2021eko maiatzeko guduan, artilleria eta hegazkinez masiboki bonbardatutako adin guztietako zibilak izan dira biktima ia guztiak.

Israeldarren suak kixkali ditu bi doktore ezagun, Abu Sittak aurreko krisietan lankide izandakoak. Bata, Ayman Abu al-Ouf, Al Shifa ospitaleko buruetakoa eta COVID-19aren kontrako kanpainan zailaren ardura zeramana –emazte Reem, beren hiru haurretako bi eta familiako kide gehiagorekin batera hila-, bestea, Moen al-Aloul neurologo eta psikiatra. Elkarrizketa guztietan horiek gogorarazten ditu Abu Sittak, salatzen Israelek kalkulu handiz egindako bonbaketa “kirurgikoak” planifikatzerakoan bilatzen zuela ahalik eta gogorren kalteak jendeak bizi diren auzuneak eta Gazako osasun sistema eskeletikoa.

Kirurgia plastikoan berezitutako doktoreak kazetariei azpimarratu die, lanean harrapatu duten Al Aoudeh ospitalean, Israelen aurtengo erasoak aurrekoetatik ezberdinak izan direla, masiboak: “Hemen ikusten ari zarete gizakiak eragindako hondamendi humanitario bat, ez baitu sumendiak, lurrikarak edo tsunamiak eragin: eremu hau nahita daukate setiatu eta eten gabeko krisi humanitarioan. (...) Zauri gehienak eragin dituzte etxebizitzak jendearen gainean hondoratzeak, leherketen suak;

bonben ezpal metalikoek eragindako zauriak daude, etxeko hormek azpian harrapatu dituen jendeen hezur hautsiak...”.

Hamas eta Israelgo armadaren arteko gudu labur baina bortitzean, haiek kohe-teak inoiz baino urrunago helaraztea lortu dute, hauek bonbaketa masiboz erantzun dute... baina biktima eta kalteen zerrendak erakusten du gatazkaren asimetrikotasuna. Israelen hamar zibil hil dira, horietatik bi haur, eta 119 zauritu. Gazan hildakoak dira 253 palestinar, horietatik 66 haurrak, eta zaurituak 1.900dik goiti. Gazako 1.500 etxebizitza geratu dira erabat suntsituta, beste 1.500 ezin konponduagatik eraitsi beharko dituzte eta 17.000 gehiagok jasan dituzte kalteak.

Zaurituen gehienak beren etxe barruetan zeudela kolpatu dituzte. Gazako ospitaleetan familia osoak aurki daitezke gela ezberdinetan banatuta. Israelgo artilleriaren edo hegazkinen bonbapean zauritutako gehienak hiriaren erdiguneko auzoetan bizi ziren, ez aldirietan edo gunen jendetsuetatik aparte.

Zaurituen %40 haurrak izate horrek bereziki atsekabetzen du Abu Sitta, hainbeste gerra eta gatazkak zauriak artatzen gogortutako zirujaua, badakielako umeek kalbario luzea hasi baizik ez dutela egin: “Lan honetan aritu bazara ohartzen zara horiek operazio eta arazo betetako urteak dauzkatela aurrean, gorpuzta hazten ari zaienez helduarora



GHASSAN ABU SITTA

Gazako Al Awdah ospitalean 2018ko martxoan. Orduan zauritu gehienek zangoak zekartzaten balaz zulatuak, gazteok hil gabe bizitarako ezindurik uzteko helburuz. Argazkia: Medical Aid for Palestina.

iritsi arte bata bestearen ondotik behar-ko dituztelako berreraikitze-kirurgiak”.

Zirujau ofizioaren gogorrena haur zaurituekin lan egitea dela dio, eta honengatik itzultzen dela aldi oro Gazara, Libanon dauzkan hiru haurrei gero arte esanda: “Zauritutako haurrak artatzea are gogorragoa da zuk zeureak badauzkazunean. Hemen gaur osatzen dituzu haur zaurituok, hurrengo gerran berriz zauritu ditzaten”.

Neskato bat du bereziki gogoan, horien artean, aurretik diabetesa zeukana eta bonba baten burdinazko ezpalagatik sudurraren erdia eta aurpegiaren alde bat galdu dituen. Horrelakoak dira gerrako zauriak, gerrako ekologia berezian lan egiten trebatutako kirurgialarien beharra daukatena, guduaren bortitzak eragindako zauri konplexuetan berezi-

takoak –zirujau asko, gainera, osasun sistema ohiko batek behar dituenak baino askoz gehiago–.

NAZIOARTERIK EZ DAGO

Gerrako ekologiaren muturreko adibidea da Gaza: gerrak eragindako zauriak, gerra luze baten armatzat erabilitako setio total batek lur jota utzi duen osasun sistemak ongi artatu ezin dituenak, miseriaren, gosearen eta zerbitzu publiko falta gorriaren erdian. Eta hori dena aski ez bazen, gehitu COVID-19 pandemia. “Horra zer lortzen duten gerrak eta setioak, jendeari ezartzen diote bizitzea ez den bizitza hau”.

Eta hor... gerrarik asimetrikoenean gerrako medikuntza egin: “Izter bat operatzeko torniketea erabili behar duzu, odol-hustea eragozteko mahuka

puzgarria. Hemen ez dago, kautxuzko zinta batzuekin ari gara. Zulagailurik ez da. Forzeps eta eskularruak aspaldi zaharkituak, edo gogortuak edo zultzeko modukoak. Larruazala ebakitzeko bisturia behar izanez gero, 1950eko hamarkadako daukazu, esku erabiltzeko zahar haietakoa eta ez gaur ohiko den labana motorduna”.

Eta Palestinakoa konpontzeko itxaropenik bai? Menturaz nazioarteren presioan? “Ez dago nazioarteren modukorik, arbitro lana egiteaz ari bazara. Mundu arabiarra ere desagertu da; Siria eta Irak beren odoletan itota daude, Egipto eskualdean norbait izateko ahalmenik gabe, Golkoko estatuek alde batera laga dute Palestina Israelen adiskidetzeko... eta besterik ez dago”. ●

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

f t